

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 13. oktober 2025

Sag 50/2025

Anklagemyndigheden

mod

T1

(advokat Katrine Westhausen Gottlieb, beskikket)

og

T2

(advokat Christian Kirk Zøllner, beskikket)

og

T3

(advokat Luise Høj, beskikket)

Sag 52/2025

Anklagemyndigheden

mod

T1

(advokat Katrine Westhausen Gottlieb, beskikket)

og

T3

(advokat Luise Høj, beskikket)

I tidligere instans er afsagt kendelser af Østre Landsrets 15. afdeling den 6. februar 2025 og 15. maj 2025 (S-2674-22).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Michael Rekling, Kristian Korfits Nielsen og Ole Hasselgaard.

Påstande

T1 og T3 har i relation til kendelsen af 6. februar 2025 nedlagt påstand principalt om, at der meddeles deres forsvarere aktindsigt i den korrespondance og de aftaler, der har været mellem politiet og vidnet A i forbindelse med episoder, personer og selskaber relateret til fakturasagen, subsidiært at deres forsvarere meddeles aktindsigt i oplysninger om karakteren og omfanget af den kontakt, der har været mellem politi/anklage-myndighed og A, og oplysning om den bistand, som A har udført, og det vederlag, som hun angiveligt har modtaget.

T1 har påstået stadfæstelse af kendelsen af 15. maj 2025.

T3 har nedlagt påstand om principalt, at anklagemyndighedens kære af kendelsen af 15. maj 2025 afvises, subsidiært at kendelsen af 15. maj 2025 stadfæstes.

T2 har tilsluttet sig T1s og T3s påstande for Højesteret.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens kendelse af 6. februar 2025 for så vidt angår bestemmelsen om afvisning af aktindsigt i ”korrespondance og aftaler”. Anklagemyndigheden har påstået afvisning af de kærendes subsidiære påstande i relation til kendelsen af 6. februar 2025.

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at landsretten ikke ved kendelserne af 6. februar og 15. maj 2025 burde have truffet afgørelse om, at anklagemyndigheden skulle fremlægge en redegørelse om lydfiler, der ikke var udleveret til forsvarerne efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., med oplysning om, hvorvidt der var undtaget materiale fra forsvarernes aktindsigt efter § 729 c, og at denne redegørelse skulle udleveres til forsvarerne.

Sagsfremstilling

Kæresagerne udspringer af et større sagskompleks om navnlig skatte- og momssvig ved fiktiv fakturering og hvidvask, som er under ankebehandling ved Østre Landsret. I sagen er bl.a. T1, T2 og T3 tiltalt. Sagen omtales som fakturasagen.

Om baggrunden for kæresagerne er det oplyst, at et af forsvarernes synspunkter i hovedsagen er, at der er en formodning for, at et vidne, A, har bistået politiet under efterforskningen af sagen, og at omfanget af denne bistand kan være i strid med retsplejelovens regler. A afgav forklaring for byretten og var i forbindelse med ankesagen indkaldt til at give vidneforklaring i landsretten. A afgik imidlertid ved døden, inden hun skulle afgive vidneforklaring for landsretten.

Ved mail af 20. juni 2024 til Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet anmodede forsvareren for T1, advokat Katrine Westhausen Gottlieb, om aktindsigt. Af mailen fremgår:

"I ovenstående sag S-2674-22, Anklagemyndigheden mod T1 m.fl., har vi netop modtaget TAE9. På s. 11 er medtaget en rapport vedr. vidnet, A. Det fremgår heraf, at vidnet den 28. maj 2024 har fremsendt e-mail til Faktura-sagens efterforsker, B, hvor hun anmoder politiet om at bekræfte, at hun i december 2019 bistod politiet i forbindelse med den episode, der efterfølgende førte til anholdelse, sigtelse og varetægtsfængsling af T1 for overtrædelse af straffelovens § 123. Sigtelsen blev efterfølgende påtaleopgivet.

Det bemærkes i øvrigt, at anmodningen fra A om, at politiet skal bekræfte deres samarbejde, kom samme dag, som tv-dokumentaren 'Den Sorte Svane' udkom. A optræder i seriens afsnit 1. Hun var indledningsvis sløret som følge af en kendelse fra retten i Odense. Denne kendelse blev imidlertid omgjort af Østre Landsret ved kendelse af 14. juni 2024.

Under sagens behandling i byretten anmodede T1s forsvarer, advokat Jakob Arrevad, om at A blev genindkaldt ved begæring af 22. april 2020. Anmodningen blev behandlet i retsmøde den 18. maj 2020. Anklagemyndigheden fastholdt under byretssagen, at initiativet til det omtalte møde i Rødovre Centrum den 13. december 2019 var T1s. Byretten afviste at genindkalde A.

A blev afhørt af politiassistent, B, den 7. december 2017 (sagens bilag 37-64). Det fremgår af denne afhøringsrapport, at hun har været aflyttet under sagen "Operation Y" (SØK-76402-00006-15), da hun i marts 2016 bistod ... med at skaffe erhvervskonti til bl.a. selskaberne Å Mandskabsudleje ApS og Ø ApS.

A afgav forklaring i byretten. Det fremgår af hendes forklaring (Ankeekstrakten s. 833), at hun ikke kender T1. Under T1s varetægtsfængsling rettede hun desuagtet henvendelse til familien T1 og foreslog, at hun kunne bistå med T1 Properties bogføring. Hun afholdt møde sammen med ... med familien den 21. juli 2019, hvor T1 fortsat sad fængslet.

Med det nye bilag er forswarets formodning om, at A har arbejdet for politiet som civilagent gennem hele sagen yderligere bestyrket, og jeg skal derfor anmode om aktindsigt i den korrespondance og de aftaler, der har været i forbindelse med følgende episoder:

- Bistand til ... i forbindelse med oprettelse af erhvervskonti.
- Mødet vedrørende overtagelsen af bogføringen i T1 Properties
- Episoden i Rødovre Centrum, herunder de lydfiler, som politiet indtil nu har afvist at udlevere.

Det bemærkes, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har flere gange forholdt sig til private aktørers agentvirksomhed, herunder i afgørelserne Shannon v UK og Ramanauskas v Lithuania. Afgørelserne fastlægger, at staten i straffesager skal sikre, at de grundlæggende principper, som EMD har udviklet under EMRK art. 6 inden for agentområdet, også finder anvendelse og skal påses i tilfælde, hvor agentaktionen er udført af private. Hvis de samlede omstændigheder taler for, at en potentiel forbrydelse er anstiftet af en civil, og derfor et resultat af den pågældendes indblanding, bør der ske eksklusion af de fremskaffede beviser. (Se i øvrigt professor Lasse Lund Madsen i U.2017B.95. (Pkt. 7, s. 104).”

Ved afgørelse af 16. august 2024 besvarede Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet anmodningen om aktindsigt. Af afgørelsen fremgår, at Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet kunne henholde sig til en skrivelse fra National Enhed for Særlig Kriminalitet af 14. august 2024. Af skrivelsen fra National Enhed for Særlig Kriminalitet fremgår bl.a.:

”Torsdag d. 20. juni 2024 kl. 1724 har advokat Katrine W. Gottlieb via mail, anmodet Statsadvokaten For Særlig Kriminalitet (SSK) om aktindsigt i den korrespondance og de aftaler der har været i forbindelse med følgende episoder:

- 1) Bistand til ... i forbindelse med oprettelse af erhvervskonti.
- 2) Mødet vedrørende overtagelsen af bogføringen i T1 Properties
- 3) Episoden i Rødovre Centrum, herunder de lydfiler, som politiet indtil nu har afvist at udlevere.

SSK har efterfølgende anmodet National Enhed for Særlig Kriminalitet om at besvare anmodningen.

Det fremgår af anmodningen, at advokat Gottliebs klare formodning er, at A har arbejdet for politiet som civil agent gennem hele sagen, hvorfor advokaten anmoder om aktindsigt i den korrespondance og de aftaler, der har været i forbindelse med de tre ovennævnte episoder.

NSK kan overordnet oplyse, at NSK, under sagens efterforskning SEØ, IKKE har anvendt civile agenter.

Det er derfor vores vurdering at grundpremisen for advokat Gottliebs antagelse ikke er i overensstemmelse med de faktiske omstændigheder, hvor følgende kan oplyses:

Ad 1) Under efterforskning af Operation Y, foretog det daværende SØIK (Statsadvokaten for Økonomisk og International Kriminalitet) aflytning af ...s telefon. Herunder var der samtaler med A vedrørende oprettelse af erhvervskonti til bl.a. selskaberne Ø ApS og Å Mandskabsudleje ApS. På baggrund heraf iværksatte SØIK også aflytning af

A under sagen som mistænkt. Selskaberne Ø ApS og Å Mandskabsudleje ApS er begge såkaldte "B-selskaber", der indgår i Operation Greed.

Ad 2: NSK er usikre på, hvilket møde der specifikt henvises til. Men vi er bekendt med, at der i vidneafhøringsrapport af A er forklaret, at hun har varetaget bogføring for T1 Properties. Politiet havde forud for vidneafhøringen ingen viden om, at A foretog bogføring for T1 Properties, og det var A, der af egen drift oplyste om sin rolle med bogføringen. Politiet har ikke haft møder med A i forbindelse med oplysning om bogføring for T1 Properties. Der henvises i øvrigt til afhøringsrapport i Centrumsagen under bilagsnummer: C-4-2.

Ad3): Indledende kan det oplyses, at der på baggrund af kilderapport S-1 af 13-12-2019, hvoraf fremgår, at T1 samme dag skulle mødes med og true vidner, herunder vidnet ... på adressen X-vej 58, blev iværksat rumaflytning på adressen. Indgrebet blev iværksat jfr. retsplejelovens § 783, stk. 4 jfr. §781 stk. 1 og 5 jf. § 780 stk. 1 nr. 2. Der var således tale om, at indgrebets øjemed ville forspildes, såfremt man skulle afvente Rettens kendelse. Retten har efterfølgende godkendt indgrebene på lokaliteterne Rødovre Centrum og X-vej 58 1. tv, 2720 Vanløse. Politiets observatører kunne konstatere møde imellem T1, ..., A og ..., hvilket bekræftede kildeoplysningerne. Materialet fra aflytningerne er af lydmæssig rigtig dårlig kvalitet, og er ikke særlig brugbare. Forsvaret har fået alt det materiale, som forsvaret har krav på at få udleveret."

Advokat Katrine Westhausen Gottlieb indbragte ved brev af 27. september 2024 spørgsmålet om aktindsigt for landsretten og henviste i følgemailen til retsplejelovens § 746, stk. 2.

I et retsmøde den 2. oktober 2024 opfordrede landsretten til, at forsvareren nærmere præcisere, hvilke dokumenter der ønskedes udleveret fra politiet til brug for sagen.

I mail af 21. oktober 2024 anførte advokat Katrine Westhausen Gottlieb bl.a.:

"Det skal indledningsvis bemærkes, at grundlaget for min anmodning er, at A selv hævder at have bistået politiet, jf. hendes e-mail til B af 28. maj 2024.

Jeg hæfter mig særlig ved NSK's afvisning af 14. august 2024, hvoraf fremgår: "NSK kan overordnet oplyse, at NSK, under sagens efterforskning SEØ, IKKE har anvendt civile agenter." Ligesom NSK afslutningsvis anfører: "Forsvaret har fået alt det materiale, som forsvaret har krav på at få udleveret", [mine understregninger]. Formuleringerne tyder på, at anklagemyndigheden forsøger at skrive sig ud af aktindsigten ved at begrænse denne på en måde, som forsvaret ikke har givet anledning til i anmodningen.

Min anmodning var ikke begrænset til SEØ's efterforskning, idet der i nærværende sag optræder materiale fra henholdsvis 'Motorsagen', 'SØIK-sagen/Y-sagen', 'Centrumsagen' og 'SEØ-sagen'. 'Operation Y' kørte under SØK nummer, og A blev aflyttet, da hun bistod ... med at skaffe erhvervskonti til bl.a. Å Mandskabsudleje ApS og Ø ApS. Dette fremhæves, da det fremgår af As forklaring i byretten (ankeekstrakten s. 831 ff.), at hun har samarbejdet med bagmandspolitiet, SØIK, og Politiets Efterretningstjeneste.

Desuden anfører NSK, at forsvaret har fået "hvad vi har krav på". Jeg læser dette således, at der findes materiale vedrørende As meddeler- og agentrolle, men at forsvaret efter anklagemyndighedens opfattelse ikke har krav på dette. Hvis dette ikke er tilfældet, ville anklagemyndigheden have anført, at forsvaret har fået alt materiale.

Det fastholdes på denne baggrund og som anført i min anmodning, at der ønskes aktindsigt i I) den fulde korrespondance (ud over e-mailen af 28. maj), der har været med A, herunder telefonnotater, sms-beskeder og lign. og II) de aftaler, der indgået med A, herunder det skriftlige oplæg, der skal udfærdiges, jf. Rigsadvokatens Meddelelse, pkt. 2.2.1.”

Ved brev af 25. oktober 2024 tilsluttede forsvareren for bl.a. T3, advokat Luise Høj, sig advokat Katrine Westhausen Gottliebs anmodning og det anførte i advokat Katrine Westhausen Gottliebs mail af 21.oktober 2024. Advokat Luise Høj anmodede om, at det pålagdes anklagemyndigheden at redegøre for grundene til anklagemyndighedens afgørelse, jf. retsplejelovens § 746, stk. 2.

Ved mail ligeledes af 25. oktober 2024 tilsluttede forsvareren for T2, advokat Christian Kirk Zøllner, sig anmodningerne fra advokat Katrine Westhausen Gottlieb og advokat Luise Høj.

Af landsrettens kendelse af 6. februar 2025 fremgår om aktindsigtsspørgsmålet bl.a.:

”Spørgsmålet om aktindsigt har været mundtligt procederet den 14. januar 2025.

Advokat Katrine Westhausen Gottlieb har på vegne af T1 nedlagt påstand om, at anmodningen om aktindsigt af 20. juni 2024 imødekommes.

Advokat Luise Høj har på vegne af T3 og ... nedlagt følgende påstande:

”1. Politiet overfor retten skal fremlægge det materiale, som tvisten angår, jf. retsplejelovens § 746, stk. 2, 2. pkt.

2. Politiet, jf. retsplejelovens § 746, stk. 2, skal redegøre for, hvorvidt forsvarets ret til aktindsigt er fraveget i denne sag, jf. retsplejelovens § 729 c.

Såfremt der er sket fravigelse af forsvarerens og tiltaltes ret til aktindsigt, jf. retsplejelovens § 729 c – afsiges ny kendelse om spørgsmålet, jf. retsplejelovens § 729 c, stk. 4, og at den særligt beskikkede advokat, jf. retsplejelovens § 729 c, stk. 5, forud for prøvelsen af spørgsmålet drøfter med forsvarerne, hvilke problemstillinger sagen rejser i forhold til aktindsigten, subsidiært at forsvarerne tilledes at sende skriftlige bemærkninger til den særligt beskikkede advokat herom.”

Advokat Christian Kirk Zøllner har på vegne af T2 tilsluttet sig de af advokat Katrine Westhausen Gottlieb og advokat Luise Høj nedlagte påstande.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at påstandene om meddelelse af aktindsigt afvises, og at de af advokat Luise Høj og advokat Christian Kirk Zøllner nedlagte påstande 1 og 2 ikke tages til følge.

Af retsbogen fra retsmødet den 14. november 2024 fremgår bl.a., at retsformanden bemærkede, at den overordnede ramme for landsrettens stillingtagen er advokat Katrine Westhausen Gottliebs anmodning om aktindsigt af 20. juni 2024.

Landsrettens begrundelse og resultat

Det følger af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., at forsvareren har adgang til aktindsigt i materiale, som er tilvejebragt af politiet til brug for den sag, som sigtelsen eller tiltalen angår. Højesteret har senest ved kendelse af 5. december 2024 (gengivet i U2025.802) fastslået, at forsvarerens adgang til aktindsigt i medfør af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, efter forarbejderne til bestemmelsen sammenholdt med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 omfatter alt materiale, som er af betydning for sagen, uanset om det er tilvejebragt til brug for den pågældende sag. I kendelsen henvises bl.a. til en afgørelse truffet af Højesteret den 15. januar 2021, hvoraf følger, at en forsvarer har adgang til aktindsigt i alt materiale, som ikke kan udelukkes at være af betydning for den pågældende sag, hvad enten materialet har betydning for skyldsspørgsmålet eller strafudmålingen, idet aktindsigt dog forudsætter, at forsvareren angiver et nærmere formål med anmodningen.

Retten afgør efter retsplejelovens § 746, stk. 1, tvistigheder om forsvarerens beføjelser. Ved tvistigheder om lovligheden af politiets afgørelser efter bl.a. § 729 a, stk. 3, 1. pkt., skal politiet redegøre for grundene til den afgørelse, der er truffet, jf. § 746, stk. 2. Retten kan efter bestemmelsen endvidere pålægge politiet at fremlægge det materiale, som tvisten angår. Bestemmelsen er efter sin ordlyd og forarbejder ikke anvendelig på spørgsmål om at undtage materiale fra forsvarernes aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 746, stk. 2, lovforslag nr. L 218 af 23. april 2003 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Bekæmpelse af rockerkriminalitet og anden organiseret kriminalitet), bl.a., at den redegørelse, som politiet skal udarbejde, forudsættes ikke at skulle indeholde en mere detaljeret gennemgang af oplysningerne i det materiale, som efter politiets opfattelse falder uden for bestemmelsen i bl.a. retsplejelovens § 729 a, stk. 3.

Anklagemyndigheden har den 16. august 2024 truffet afgørelse i medfør af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, og har heri henvist til rapport af 14. august 2024, der herefter må anses for at indeholde begrundelsen for afgørelsen.

Aktindsigt i "korrespondance og aftaler"

Det fremgår af anklagemyndighedens afgørelse om aktindsigt, at NSK ikke har anvendt civile agenter under efterforskningen, og afgørelsen må forstås således, at der ikke findes et sådant materiale, som forsvareren har anmodet om.

Da der herefter ikke er truffet en afgørelse om aktindsigt efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., afviser landsretten denne del af forsvarerens anmodning. Hverken det, som advokat Katrine Gottlieb har anført, eller anklagemyndighedens efterfølgende tilkendegivelser giver grundlag for at komme frem til et andet resultat.

Aktindsigt i lydfiler

Det er ubestridt, at forsvarerne under denne sag har fået udleveret lydfiler benævnt RECO0008, RECO0009 og RECO0012 vedrørende "episoden i Rødovre Centrum".

Af afgørelsen om aktindsigt fremgår, at *"materialet fra aflytningerne er af lydmæssig rigtig dårlig kvalitet"*, og at *"forsvaret har fået alt det materiale, som forsvaret har krav på at få udleveret"*.

Anklagemyndigheden har på trods af landsrettens forespørgsel ikke oplyst, om der som anført af forsvarerne foreligger lydfiler vedrørende "episoden i Rødovre Centrum", som forsvarerne ikke har fået udleveret. Anklagemyndigheden har gentaget, at forsvarerne har fået det materiale, som de har krav på at få udleveret. Anklagemyndigheden har i denne forbindelse oplyst både, at der ikke er yderligere lydfiler, "der kan udleveres", og at forsvarerne har modtaget alt "tilgængeligt" materiale efter retsplejelovens § 729 a, såfremt det ikke er undtaget fra forsvarernes adgang til aktindsigt efter § 729 c. Der henvises i denne forbindelse til retsbogen af 14. januar 2025.

I forbindelse med rettens afgørelser efter retsplejelovens § 746, stk. 1, jf. stk. 2, jf. § 729 a, stk. 3, 1. pkt., skal retten foretage en prøvelse af lovligheden af anklagemyndighedens afgørelse om, at der ikke er yderligere materiale omfattet af § 729 a, stk. 3, 1. pkt., som forsvarerne har krav på at modtage. Landsretten finder, at der ikke på baggrund af anklagemyndighedens afgørelse og anklagemyndighedens efterfølgende tilkendegivelser er tilstrækkelige oplysninger til at foretage en sådan prøvelse.

Anklagemyndigheden skal derfor i medfør af retsplejelovens § 746, stk. 2, 1. pkt., fremsende en redegørelse med oplysning om, hvorvidt der foreligger lydfiler vedrørende "episoden i Rødovre Centrum", som ikke er udleveret til forsvarerne.

Det bemærkes i den forbindelse, at en sådan redegørelse ikke skal indeholde en gennemgang af indholdet af eventuelt materiale, som ikke er udleveret til forsvarerne, og at den blotte oplysning i den foreliggende sag om, at der eksisterer materiale, som er undtaget fra forsvarernes aktindsigt, ikke ses at være i strid med de hensyn, der ligger til grund for retsplejelovens § 729 c.

Thi bestemmes

Anmodningen fra advokat Katrine Westhausen Gottlieb, advokat Luise Høj og advokat Christian Kirk Zøllner vedrørende aktindsigt i "korrespondance og aftaler" afvises.

Anklagemyndigheden skal senest den 25. februar 2025 fremsende en redegørelse vedrørende lydfiler relateret til "episoden i Rødovre Centrum", som ikke er udleveret til forsvarerne, til brug for landsrettens prøvelse efter retsplejelovens § 746, stk. 2."

Anklagemyndigheden fremsendte den 21. februar 2025 et indlæg benævnt "Redegørelse vedrørende lydfiler mv." til landsretten, og landsretten konstaterede under et retsmøde den 20. marts 2025, at indlægget ikke indeholdt de oplysninger, som landsretten havde pålagt anklagemyndigheden at redegøre for. Landsretten fastsatte derfor en frist for anklagemyndigheden til at oplyse, om kendelsen af 6. februar 2025 var søgt indbragt for Højesteret. Den 27. marts 2025 oplyste anklagemyndigheden, at anklagemyndigheden ikke havde søgt kendelsen af 6. februar 2025 indbragt for Højesteret.

Ved retsbog af 11. april 2025 anførte landsretten, at det fremgår af kendelsen af 6. februar 2025, hvad anklagemyndighedens redegørelse – henset til sagens omstændigheder – skulle indeholde, og at det i kendelsen anførte ikke var modtaget i landsretten. Da kendelsen ikke var søgt indbragt for Højesteret, tilkendegav landsretten, at landsretten forventede at modtage en redegørelse i overensstemmelse med kendelsen.

Anklagemyndighedens redegørelse blev fremsendt til landsretten den 25. april 2025. Af redegørelsen fremgår bl.a.:

"Ved kendelse af 6. februar 2025 og gentaget i retsbog af 11. april 2025 har landsretten pålagt anklagemyndigheden at oplyse, om der foreligger lydfiler relateret til "episoden i Rødovre Centrum", som ikke er udleveret til forsvarerne.

Anklagemyndigheden kan til landsretten oplyse, at det er tilfældet.

Denne oplysning bør ikke gives til forsvarerne i sagen, da det i kendelsen fra Københavns Byret, hvorved materialet blev undtaget i henhold til retsplejelovens § 729 c, stk. 1, er bestemt, at bl.a. den pågældende kendelse er undtaget endeligt fra forsvarerens og den sigtedes aktindsigt.

Det skal fremhæves, at det forhold, at anklagemyndigheden efter en helt konkret vurdering af de samlede omstændigheder i denne sag har set sig nødsaget til at give landsrettens 15. afdeling den nævnte oplysning, ikke ændrer ved anklagemyndighedens principielle opfattelse, som redegjort for i anklagemyndighedens mail af 26. marts 2025. Denne opfattelse vil således fortsat være grundlaget for anklagemyndighedens holdning, når der i straffesager fremadrettet opstår tilsvarende spørgsmål."

Ved kendelse af 15. maj 2025 bestemte landsretten, at anklagemyndighedens anmodning om, at oplysningerne i redegørelsen ikke udleveres til forsvarerne, ikke tages til følge. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Anklagemyndigheden blev ved kendelsen af 6. februar 2025 pålagt at fremsende en redegørelse vedrørende lydfiler relateret til ”episoden i Rødovre Centrum”, som ikke er udleveret til forsvarerne, til brug for landsrettens prøvelse efter retsplejelovens § 746, stk. 2. Af kendelsens præmisser fremgår, at anklagemyndighedens redegørelse i medfør af retsplejelovens § 746, stk. 2, 1. pkt., skal indeholde oplysning om, hvorvidt der foreligger lydfiler, som ikke er udleveret til forsvarerne.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejeloven (lovforslag nr. 218 af 23. april 2003 om ændring af straffeloven og retsplejeloven, almindelige bemærkninger, pkt. 3.3.1.) bl.a.:

”Justitsministeriet finder ikke, at politiet bør overdrage det materiale, som tvisten vedrører, til retten, idet retten herved ville blive bragt i en situation, hvor retten er i besiddelse af oplysninger, som forsvareren ikke har adgang til. Justitsministeriet har derfor vurderet, at retten i stedet bør træffe sin afgørelse bl.a. på baggrund af en redegørelse fra politiet. Redegørelsen kan gives skriftligt til retten og forsvareren.”

Da den redegørelse, som landsretten ved kendelsen af 6. februar 2025 pålagde anklagemyndigheden at fremsende, skal fremsendes til retten og til forsvarerne, er der ikke grundlag for nu at bestemme, at de fremsendte oplysninger ikke skal udleveres til forsvarerne. Det, som anklagemyndigheden har anført, kan ikke føre til et andet resultat. Landsretten bemærker herved, at landsretten allerede ved kendelsen af 6. februar 2025 har taget stilling til, at den blotte oplysning om, hvorvidt der eksisterer materiale, som måtte være undtaget fra forsvarernes aktindsigt, i en situation som den foreliggende ikke ses at være i strid med de hensyn, der ligger til grund for bestemmelsen i retsplejelovens § 729 c.
...

Redegørelsen blev udleveret til forsvarerne den 20. maj 2025.

Ved kendelse af 3. juni 2025 har landsretten afvist en anmodning fra advokat Luise Høj om, at nærmere angivne lydfiler udleveres til forsvarerne i straffesagen, subsidiært at det pålægges anklagemyndigheden at indbringe spørgsmålet om materialets undtagelse fra forsvarrets aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c igen. I landsrettens kendelse hedder det:

”Som også anført i landsrettens kendelse af 6. februar 2025 følger det af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., at forsvareren har adgang til aktindsigt i materiale, som er tilvejebragt af politiet til brug for den sag, som sigtelsen eller tiltalen angår, og retten afgør efter § 746, stk. 1, tvistigheder om forsvarerens beføjelser.

Det fremgår af retsplejelovens § 729 c, stk. 1 og 2, at retten efter anmodning fra politiet kan bestemme, at reglerne om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter bl.a. § 729 a fraviges, hvis det er påkrævet af de hensyn, der fremgår af bestemmelsens nr. 1-6, og hvis det ikke giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar. Det følger endvidere af bestemmelsens stk. 4 bl.a., at rettens afgørelse træffes ved kendelse, og at retten på ny skal vurdere fravigelsen før hovedforhandlingen indle-

des, hvis det er bestemt, at fravigelsen skal gælde indtil videre. Endelig fremgår det af bestemmelsens stk. 5 bl.a., at der, inden retten træffer afgørelse, skal beskikkes en advokat for sigtede fra en særlig kreds af advokater, og at advokaten skal have lejlighed til at udtale sig, ligesom advokaten er berettiget til bl.a. at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår.

Anklagemyndigheden har ved redegørelsen i medfør af retsplejelovens § 746, stk. 2, af 25. april 2025 oplyst, at der foreligger lydfiler relateret til ”episoden i Rødovre Centrum”, som ikke er udleveret til forsvarerne, men at materialet i henhold til kendelse er undtaget fra forsvarernes og de tiltaltes aktindsigt i medfør af retsplejelovens § 729 c, stk. 1.

Da der således i medfør af retsplejelovens § 729 c er afsagt kendelse om, at forsvarernes ret til aktindsigt efter § 729 a skal fraviges for så vidt angår de omhandlede lydfiler, og da der ikke er hjemmel til, at landsretten desuagtet pålægger anklagemyndigheden at udlevere materialet eller indbringe spørgsmål vedrørende retsplejelovens § 729 c for retten på ny, afvises forsvarernes anmodninger.”

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., lyder:

”Stk. 3. Forsvareren har adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår.”

Bestemmelsen har sin oprindelse i retsplejelovens § 745, stk. 1, 1. pkt., der blev indført ved lov nr. 243 af 8. juni 1978 og byggede på betænkning nr. 622/1971 om efterforskning i straffesager mv. Bestemmelsen blev senere ændret ved lov nr. 436 af 10. juni 2003.

Retsplejelovens § 746, stk. 2, der blev indsat ved samme lov, lyder:

”Stk. 2. Ved tvistigheder om lovligheden af politiets afgørelser efter § 729 a, stk. 3, 1. pkt., eller § 729 b, stk. 2, 1. pkt., skal politiet redegøre for grundene til den afgørelse, der er truffet. Retten kan endvidere pålægge politiet over for retten at fremlægge det materiale, som tvisten angår.”

Bestemmelsen blev oprindelig foreslået med følgende ordlyd (Folketingstidende 2002-03, tillæg A, lovforslag nr. L 218):

”Stk. 2. Ved tvistigheder om lovligheden af politiets afgørelser efter § 745, 1. pkt., skal politiet ikke fremlægge det materiale, som tvisten angår. Retten kan dog pålægge politiet at redegøre for grundene til den afgørelse, der er truffet.”

Af forarbejderne fremgår bl.a. (Folketingstidende 2002-03, tillæg A, lovforslag nr. L 218, s. 6726):

”Det bemærkes i den forbindelse, at forsvareren kan indbringe politiets afgørelse efter § 745 om, hvilket materiale der er omfattet af forsvarerens adgang til aktindsigt, for retten efter § 746. Dette forudsætter dog, at forsvareren nærmere har konkretiseret, hvad han eller hun ønsker aktindsigt i. Forsvareren bør imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse ikke i forbindelse med rettens prøvelse af, om politiets afgørelse er i overensstemmelse med § 745, få lejlighed til at gøre sig bekendt med materiale, som retten eventuelt efterfølgende vurderer, falder uden for forsvarerens adgang til aktindsigt.

Der foreslås på denne baggrund indsat en bestemmelse i § 746, stk. 2, hvorefter politiet i forbindelse med rettens prøvelse af lovligheden af politiets afgørelse efter § 745, 1. pkt., ikke skal fremlægge det materiale, som prøvelsen vedrører. Derimod kan retten pålægge politiet at redegøre for grundene til den afgørelse, som politiet har truffet vedrørende det pågældende materiale, som forsvareren har fremsat en konkretiseret anmodning om at få adgang til.

Justitsministeriet finder ikke, at politiet bør overdrage det materiale, som tvisten vedrører, til retten, idet retten herved ville blive bragt i en situation, hvor retten er i besiddelse af oplysninger, som forsvareren ikke har adgang til. Justitsministeriet har derfor vurderet, at retten i stedet bør træffe sin afgørelse bl.a. på baggrund af en redegørelse fra politiet. Redegørelsen kan gives skriftligt til retten og forsvareren. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvor oplysningerne stammer fra, hvilken form for materiale der er tale om, og hvem materialet vedrører. Derimod forudsættes redegørelsen ikke at skulle indeholde en mere detaljeret gennemgang af oplysningerne i det materiale, som efter politiets opfattelse falder uden for bestemmelsen i § 745, 1. pkt. Retten kan anmode om yderligere dokumentation vedrørende karakteren af det materiale, som tvisten vedrører.”

Forslaget mødte kritik, og bestemmelsens ordlyd blev ændret til den nuværende ordlyd i forbindelse med udvalgsbehandlingen. Af udvalgsbetænkningen til lovforslaget (Folketingstidende 2002-03, tillæg B, lovforslag nr. L 218, s. 1670) fremgår herom bl.a.:

”Præsidenterne for retterne i Århus, Aalborg, Odense og Roskilde, Den Danske Dommerforening samt Advokatrådet har i deres høringssvar bl.a. kritiseret, at retten skal træffe afgørelse om lovligheden af politiets afgørelse efter den foreslåede § 745, 1. pkt., uden at have fået forelagt det materiale, som tvisten angår.

Justitsministeriet har hertil i den kommenterede høringsoversigt bemærket, at ministeriet ikke finder, at forsvareren bør have lejlighed til at gøre sig bekendt med materialet i forbindelse med rettens prøvelse af, om politiets afgørelse er i overensstemmelse med § 745 (dvs. at der er tale om materiale, der ikke indgår i den konkrete sag), når retten efterfølgende kan beslutte, at materialet falder uden for forsvarerens adgang til aktindsigt. Justitsministeriet har endvidere bemærket, at ministeriet ikke har fundet det hensigtsmæssigt, at der skabes en situation, hvor retten kan træffe en afgørelse på grundlag af oplysninger, som forsvareren ikke har adgang til.

Efter en fornyet overvejelse bl.a. i lyset af høringssvarene, foreslås det, at den foreslåede bestemmelse i § 746, stk. 2, ændres.

Det foreslås for det første, at politiet, for så vidt angår tvister om, hvorvidt materiale er omfattet af forsvarerens adgang til aktindsigt efter § 745, 1. pkt., over for retten og forsvareren i alle tilfælde skal redegøre for grundene til den afgørelse, der er truffet.

Det foreslås dernæst, at retten kan pålægge politiet over for retten at fremlægge det materiale, som tvisten angår. Retten kan således, hvis retten skulle ønske yderligere dokumentation vedrørende karakteren af det materiale, som tvisten angår, anmode politiet om at få forelagt det pågældende materiale. Materialet skal i givet fald alene fremlægges over for retten, og forsvareren får således ikke adgang til at se materialet.
...”

Retsplejelovens § 729 c, der blev indført ved lov nr. 436 af 10. juni 2003 som retsplejelovens § 745 b, lyder:

”Retten kan efter anmodning fra politiet bestemme, at reglerne om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter §§ 729 a og 729 b fraviges, hvis det er påkrævet af hensyn til

- 1) fremmede magter,
- 2) statens sikkerhed,
- 3) sagens opklaring,
- 4) tredjemands liv eller helbred,
- 5) efterforskning af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, eller
- 6) beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 kan ikke træffes, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar.

Stk. 3. Gør hensyn som nævnt i stk. 1 sig kun gældende for en del af materialet, skal forsvareren eller sigtede gøres bekendt med det øvrige indhold af materialet.

Stk. 4. Afgørelsen træffes ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, der begrundet en fravigelse fra §§ 729 a og 729 b. Træffer retten afgørelse om, at fravigelsen skal gælde indtil videre, skal retten på ny vurdere fravigelsen, før hovedforhandlingen indledes. Træffer retten afgørelse om, at fravigelsen skal gælde i et nærmere fastsat tidsrum, kan afgørelsen forlænges ved senere kendelse. Rettens afgørelse kan kæres.

Stk. 5. Inden retten træffer afgørelse, skal der beskikkes en advokat for sigtede, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig. Advokaten beskikkes fra den særlige kreds af advokater, der er nævnt i stk. 6. Advokaten skal underrettes om alle retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens kendelse om fravigelse fra §§ 729 a og 729 b, og er berettiget til at overvære disse samt til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. § 785, stk. 1, 2.-5. pkt., og stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Justitsministeren antager for hver landsrets område et antal advokater, der kan beskikkes efter stk. 5. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om de pågældende advokater, herunder om vagtordninger, om vederlag for at stå til rådighed og om sikkerhedsmæssige spørgsmål.”

Af forarbejderne (Folketingstidende 2002-03, tillæg A, lovforslag nr. L 218, s. 6731-6733) fremgår bl.a.:

”Undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt er en afgørelse af så indgribende karakter, at den bør træffes af retten efter kontradiktorisk proces, hvor argumenter både for og imod fravigelsen af retten til aktindsigt er blevet fremført. Det vil derfor være vigtigt, at en person er til stede under rettens behandling af spørgsmålet, der kan fremføre synspunkter til støtte for forsvarerens ret til aktindsigt i den konkrete sag.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er imidlertid, som anført, at varetage afgørende hensyn til eksempelvis fremmede magter, statens sikkerhed, tredjemands liv eller helbred eller til opklaring af alvorlig kriminalitet. Disse afgørende hensyn kan i situationer, hvor den foreslåede bestemmelse bringes i anvendelse, alene varetages ved at afskære forsvarerens adgang til aktindsigt. Såfremt forsvareren har lejlighed til, inden retten træffer sin afgørelse, at gøre sig bekendt med anklagemyndighedens materiale og argumenter for at afskære aktindsigten, forspildes formålet med foranstaltningen. Justitsministeriet finder derfor ikke, at forsvareren skal have adgang til deltage i retsmøder, hvor spørgsmålet om en undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt drøftes. ...

Det foreslås i stedet, at der forud for rettens behandling beskikkes en særlig advokat for sigtede eller tiltalte, der kan varetage sigtedes eller tiltaltes interesser under behandling af spørgsmålet om undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt. Det foreslås, at advokaten beskikkes fra den særlige kreds af advokater, hvorfra der også sker beskikkelse i sager om indgreb i meddelelshemmeligheden i sager om efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, jf. § 784, stk. 2. Det bemærkes i den forbindelse, at Justitsministeriet som følge heraf vil overveje, om der kan være behov for at antage et yderligere antal advokater i medfør af denne bestemmelse.

Advokaten får i det væsentlige de samme beføjelser, som den beskikkede, særlige advokat er tillagt i sager, hvor retten skal træffe afgørelse om indgreb i meddelelshemmeligheden. Advokaten skal derfor underrettes om retsmøder, der afholdes med henblik på at træffe afgørelse efter § 745 b, og advokaten er berettiget til at få udleveret genparter af det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen eller tiltalen angår. Advokaten er berettiget til at overvære retsmøderne og til at udtale sig, og advokaten kan kære rettens afgørelse om at begrænse forsvarerens adgang til aktindsigt. Derimod skal advokaten ikke – efter at afgørelsen om, at materiale kan undtages fra forsvarerens adgang til aktindsigt, er truffet – løbende orienteres om sagens udvikling mv.

Rettens afgørelse skal efter den foreslåede bestemmelse træffes ved kendelse, hvori de konkrete omstændigheder, der begrunder fravigelsen, skal anføres. Det skal endvidere anføres i kendelsen, om undtagelsen er tidsmæssigt begrænset – f.eks. indtil domsforhandlingens begyndelse – eller om der er tale om en tidsubegrænset undtagelse af materialet. Kendelsen kan kæres til landsretten.

...

En fravigelse af reglerne om forsvarerens ret til aktindsigt er en indgribende foranstaltning, der kun kan anvendes, hvis det er påkrævet til varetagelse af et af de i § 745 b nævnte hensyn, og hvis fravigelsen ikke vil medføre væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes eller tiltaltes forsvar. De enkelte hensyns vægt kan ændre sig under efterforskningens forløb, ligesom betydningen for varetagelsen af sigtedes eller tiltaltes forsvar af, at forsvareren ikke kender materialet, kan ændre sig. Det er derfor væsentligt for at sikre en retfærdig rettergang, at der sker en fornyet prøvelse af spørgsmålet på et tidspunkt, hvor efterforskningen er afsluttet, og det er fastlagt, hvilke beviser der skal føres under domsforhandlingen. Er der derfor tale om, at begrænsningen i forsvarerens adgang til aktindsigt er tidsubegrænset, bør der derfor efter Justitsministeriets opfattelse ske en fornyet prøvelse af hensynenes vægt forud for domsforhandlingen. Det skal på denne måde sikres, at forsvareren (og tiltalte) ikke forholdes oplysninger, uden at dette fortsat er påkrævet af hensyn til eksempelvis fremmede magter. Den fornyede prøvelse skal også sikre, at det fortsat ikke medfører væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af forsvaret at undtage det pågældende materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt. Det skal bemærkes, at politiet naturligvis er forpligtet til, hvis politiet finder, at hensynet, der begrundede undtagelsen fra forsvarerens adgang til aktindsigt ikke længere er til stede, af egen drift at udlevere oplysningerne til forsvareren.

Det forudsættes, at politiet sørger for, når sagen er berammet til domsforhandling, at indbringe spørgsmålet om fortsat begrænsning i forsvarerens adgang til aktindsigt efter § 745 b for retten. Den særligt beskikkede advokat vil i forbindelse med rettens fornyede behandling af spørgsmålet varetage sigtedes eller tiltaltes interesser. For at undgå at en eventuel udlevering af det materiale, som forsvareren hidtil ikke har fået aktindsigt i, i almindelighed vil gøre det nødvendigt at udsætte domsforhandlingen, bør den fornyede prøvelse – afhængig af sagens kompleksitet og omfang – formentlig som hovedregel finde sted senest 4 uger før domsforhandlingens begyndelse. Hvis retten ved den fornyede prøvelse når frem til, at en undtagelse ikke længere er strengt nødvendig af hensyn til eksempelvis fremmede magter, vil forsvareren derved have mulighed for i rimelig tid inden domsforhandlingens begyndelse at sætte sig ind i de nye oplysninger og træffe de foranstaltninger, som oplysningerne giver anledning til. Hovedreglen bør således være, at domsforhandlingen ikke udsættes i den anledning. En udsættelse af domsforhandlingen er imidlertid ikke udelukket, hvis hensynet til forsvaret tilsiger dette.

I rettens fornyede vurdering vil det indgå, om der er kommet nye oplysninger frem om eksempelvis betydningen af det hensyn, der har begrundet en fravigelse af forsvarerens ret til aktindsigt. Nye oplysninger om betydningen af begrænsningen i forsvarerens adgang til aktindsigt for varetagelsen af sigtedes eller tiltaltes forsvar kan ligeledes danne grundlag for, at retten vurderer, at materialet ikke længere kan undtages forsvarerens adgang til aktindsigt. Hvor der er tale om, at meget følsomme oplysninger er undtaget fra forsvarerens adgang til aktindsigt – eksempelvis hensyn til statens sikkerhed – må det dog antages, at der kun rent undtagelsesvis vil fremkomme nye oplysninger, der kan danne grundlag for en omgørelse af kendelsen.

Det er en naturlig konsekvens af de foreslåede regler, at sigtedes eller tiltaltes forsvarer heller ikke har ret til at modtage en kopi af kendelsen, der som nævnt indeholder en nærmere opregning af de konkrete omstændigheder, der begrundet en fravigelse af reg-

len i § 745. Forsvareren vil heller ikke få besked om, at der er truffet afgørelse om begrænsning af hans eller hendes ret til aktindsigt.

Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen i § 746 om indbringelse for retten af tvister vedrørende politiets efterforskningsskridt eller sigtedes og forsvarerens beføjelser ikke er anvendelig på spørgsmål om helt at undtage materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt efter den foreslåede § 745 b. Bestemmelsen i § 746 indeholder en legalitetskontrol, der sikrer, at retten træffer afgørelse i sager, hvor politiet/anklagemyndigheden og forsvareren er uenige om efterforskningsskridt eller beføjelser. Med den foreslåede § 745 b indføres imidlertid en særskilt obligatorisk legalitetskontrol. Det vil derimod fortsat være muligt for forsvareren at indbringe spørgsmål om pålæg givet i henhold til den foreslåede § 745 a, der viderefører den eksisterende regel om pålæg i § 745, stk. 4, for retten efter § 746.”

Anbringender

T1 har om kendelsen af 6. februar 2025 anført navnlig, at det følger af Højesterets afgørelse U 2025.802 H, at forsvarets adgang til aktindsigt omfatter alt materiale, der er af betydning for sagen, uanset om det er tilvejebragt til brug for den pågældende sag. Det følger af bl.a. Højesterets kendelse U 2024.65 H, at den retlige vurdering kræver en redegørelse fra anklagemyndigheden.

A er central i sagen, hvor hun spiller en aktiv rolle. Der foreligger en formodning om, at A har ageret som civil agent eller meddeler i strid med retsplejelovens regler. For at kunne vurdere, hvorvidt A har bistået politiet i strid med retsplejelovens regler, skal forsvaret have indsigt i hendes bistand. Anklagemyndigheden har på intet tidspunkt forholdt sig til, at A i maj 2024 rettede direkte henvendelse til den ledende efterforsker i fakturasagen.

Den anvendte fremgangsmåde, hvor materiale er undtaget efter proceduren i retsplejelovens § 729 c, stk. 1, kan i særligt omfattende straffesager som den foreliggende være i strid med EMRK artikel 6, idet tiltalte ikke er sikret en retfærdig rettergang. Den særligt beskikkede advokat efter § 729 c, stk. 5, har næppe modtaget sagens fulde materiale og derfor ikke haft mulighed for at vurdere betydningen af A i det samlede sagsforløb.

Om kendelsen af 15. maj 2025 har han anført navnlig, at spørgsmålet for Højesteret alene er, om redegørelsen skulle udleveres til forsvarerne, da anklagemyndigheden ikke har kæret kendelsen af 6. februar 2025, der pålagde anklagemyndigheden at udarbejde redegørelsen. Efter reglerne i retsplejelovens § 746, stk. 1 og 2, jf. § 729 a, stk. 3, 1. pkt., skulle redegørelsen udleveres til forsvarerne.

T3 har anført navnlig, at vurderingen af, om der har været anvendt civile agenter, henhører under domstolene, og domstolene er menneskeretligt forpligtet til at underkaste spørgsmålet en nærmere kontrol, når der foreligger en rimelig begrundet påstand om ulovlig brug af civile agenter, som der gør med A.

Der er en glidende overgang mellem at være civil agent og meddeler. Skifter meddelerens rolle karakter til agentvirksomhed, er det i strid med retsplejeloven. Under efterforskningen af fakturasagen kunne civile agenter kun benyttes i ”yderst beskedent” omfang.

Efter EMRK artikel 6 kan forsvareren kun nægtes aktindsigt, hvis det er strengt nødvendigt, og det forudsætter en tilbundsgående domstolsprøvelse. En tilbundsgående domstolsprøvelse er særlig påkrævet i dette tilfælde, fordi A ikke kan vidne for landsretten. Landsrettens prøvelse af aktindsigt i ”korrespondance og aftaler” i kendelsen af 6. februar 2025 er ikke tilstrækkelig prøvelse.

Det kan udgøre et indgreb i retten til privatliv efter EMRK artikel 8, hvis der foretages aflytning i forbindelse med agentvirksomhed. Efter EMRK artikel 8 gælder et legalitetskrav.

I en særligt omfattende straffesag som den foreliggende er det ikke muligt for en særligt beskikket advokat efter retsplejelovens § 729 c, stk. 5, at varetage sigtedes interesser uden at modtage information fra forsvareren.

Om kendelsen af 15. maj 2025 har han anført navnlig, at kendelsen både formelt og reelt er identisk med kendelsen af 6. februar 2025. Anklagemyndighedens påstande om udarbejdelsen af redegørelsen og udlevering af denne til forsvaret skal afvises, da kendelsen af 6. februar 2025 ikke er kærret af anklagemyndigheden. Østre Landsret har under alle omstændigheder foretaget en vurdering af, at det ikke var i strid med hensynene bag retsplejelovens § 729 c at pålægge anklagemyndigheden at udarbejde redegørelsen, og redegørelsen skulle efter reglerne i retsplejelovens § 746, stk. 1 og 2, jf. § 729 a, stk. 3, 1. pkt., udleveres til forsvarerne.

T2 har tilsluttet sig T1s og T3s indlæg for Højesteret.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at kendelsen af 6. februar 2025 og 15. maj 2025 er indholdsmæssigt forbundne. Procesbevillingsnævnet har ikke begrænset kæretilladelserne til bestemte dele af kendelserne, og begge kendelser kan derfor undergives en fuldstændig prøvelse i Højesteret.

Det fremgår af afgørelsen om aktindsigt, at NSK ikke har anvendt civile agenter under efterforskningen af sagen. NSK forholdt sig endvidere konkret til politiets kendskab til de tre forskellige punkter/episoder, som advokaterne støttede deres anmodning om (yderligere) aktindsigt på, og i hvilket omfang oplysningerne indgik i sagen. Det følger også heraf, at politiet ikke har indgået i aftaler eller haft korrespondancer med A i relation til de anførte punkter/episoder, som forsvarerne ikke allerede har modtaget i tilknytning til det materiale, som de har krav på i relation til fakturasagen.

De af forsvarerne efterspurgte ”korrespondance og aftaler”, som skulle angå As virke som civil agent, eksisterer ikke, og der er ikke et sådant materiale at give forsvarerne aktindsigt i. Som anført af landsretten er der dermed ikke reelt truffet en afgørelse om aktindsigt efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., og der er derfor ikke grundlag for, at retten efter § 746, stk. 2, skal prøve lovligheden af en sådan afgørelse.

Der er ikke grundlag for at ændre landsrettens kendelse herom alene begrundet i forsvarernes antagelse om, at NSK har oplysninger, som NSK oplyser, at de ikke er i besiddelse af, eller med henvisning til reglerne om civile agenter og meddelere.

De kærendes subsidiære påstande i relation til landsrettens kendelse af 6. februar 2025 skal afvises, fordi påstandene angår retlige spørgsmål, som landsretten ikke har forholdt sig til.

Delen om ”korrespondance og aftaler” i landsrettens kendelse af 6. februar 2025 skal derfor stadfæstes.

Landsretten burde ikke ved kendelserne af 6. februar 2025 og 15. maj 2025 have pålagt anklagemyndigheden at fremsende en redegørelse om lydfiler, der ikke var udleveret til forsvarerne efter § 729 a, stk. 3, 1. pkt., med oplysning om, hvorvidt der var undtaget materiale fra forsvarernes aktindsigt efter § 729 c, og udlevere redegørelsen til forsvarerne.

Landsrettens afgørelse var i strid med fremgangsmåden ved prøvelse af spørgsmål om omfanget af forsvarerens aktindsigt efter retsplejelovens § 746, stk. 2, jf. § 729 a, stk. 3, 1. pkt., og om materiale eventuelt var undtaget fra forsvarerens aktindsigt i medfør af retsplejelovens § 729 c, når spørgsmål herom rejses under hovedforhandlingen.

Landsretten burde i en sag, hvor spørgsmålet om forsvarerens aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c rejses under hovedforhandlingen, have besluttet at henskyde prøvelsen af, om forsvarerne skulle have adgang til aktindsigt i videre omfang end bestemt af politiet, til en anden afdeling, jf. retsplejelovens § 60, stk. 4-6.

Efter retsplejelovens § 729 c afskæres forsvareren helt fra oplysninger om, at materiale er undtaget fra forsvarerens og sigtedes aktindsigt. Landsrettens afgørelse var i strid hermed. Det af landsretten anførte om, at ”den blotte oplysning i den foreliggende sag om, at der eksisterer materiale, som er undtaget fra forsvarerens aktindsigt, ikke ses at være i strid med de hensyn, der ligger til grund for retsplejelovens § 729 c”, har hverken støtte i retsplejelovens § 729 c eller i forarbejderne til og litteraturen om denne bestemmelse. Tværtimod følger det klart af § 729 c, dens forarbejder og litteraturen, at forsvareren ikke underrettes om, at materiale er undtaget.

Landsretten har blandet procedurerne for behandling af spørgsmål efter henholdsvis § 729 c og § 746, stk. 1 og 2, jf. § 729 a, stk. 3, 1. pkt., sammen, og har dermed inddraget oplysninger under straffesagen, som efter § 729 c var bestemt at skulle undtages fra denne.

Højesterets begrundelse og resultat

Kæresagernes baggrund og problemstilling

Kæresagerne udspringer af et større sagskompleks om navnlig skatte- og momssvig ved fiktiv fakturering og hvidvask, som er under ankebehandling ved Østre Landsret. Bl.a. T1, T2 og T3 er tiltalt i straffesagen.

Der er under landsrettens behandling opstået spørgsmål om forsvarernes ret til aktindsigt på baggrund af en aktindsigtsanmodning af 20. juni 2024 fra T1s forsvarer, advokat Katrine Westhausen Gottlieb, til anklagemyndigheden. Af anmodningen fremgår bl.a., at forsvarers formodning om, at et vidne, A, havde arbejdet for politiet som civil agent gennem hele sagen,

var blevet yderligere bestyrket, og at der derfor blev anmodet om aktindsigt i den korrespondance og de aftaler, der har været i forbindelse med tre angivne episoder.

Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet besvarede den 16. august 2024 anmodningen med henvisning til et brev af 14. august 2024 fra National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK). Af brevet fra NSK fremgår, at NSK ikke havde anvendt civile agenter, og det blev herudover oplyst bl.a., at forsvarerne havde modtaget det materiale i straffesagen, som forsvarerne havde krav på at få udleveret.

Den 27. september 2024 indbragte advokat Katrine Westhausen Gottlieb afgørelsen om aktindsigt for landsretten med henvisning til retsplejelovens § 746, stk. 2. T3s forsvarer, advokat Luise Høj, og T2s forsvarer, advokat Christian Kirk Zøllner, tilsluttede sig advokat Katrine Westhausen Gottliebs anmodning om aktindsigt.

Ved kendelse af 6. februar 2025 afviste landsretten forsvarernes anmodning om aktindsigt i korrespondance og aftaler. Landsretten bestemte endvidere, at anklagemyndigheden skulle fremlægge en redegørelse vedrørende lydfiler relateret til en episode i Rødovre Centrum, som ikke var udleveret til forsvarerne, til brug for landsrettens prøvelse efter retsplejelovens § 746, stk. 2. Ved kendelse af 15. maj 2025 bestemte landsretten, at redegørelsen skulle udleveres til forsvarerne.

Kæresagerne angår, om det var med rette, at landsretten afviste forsvarernes anmodning om aktindsigt i korrespondance og aftaler, og om landsretten kunne pålægge anklagemyndigheden at fremlægge den nævnte redegørelse og udlevere denne til forsvarerne.

Afvisningspåstandene og kæresagernes ramme

Højesteret finder, at der ikke er grundlag for at afskære nogen af de påstande, som parterne har nedlagt for Højesteret. De afvisningspåstande, som er nedlagt af T1, T2 og T3 samt af anklagemyndigheden, tages således ikke til følge.

Af landsrettens kendelse af 6. februar 2025 fremgår, at rammen for landsrettens stillingtagen har været Katrine Westhausen Gottliebs anmodning om aktindsigt ved mail af 20. juni 2024. Højesterets prøvelse af landsrettens afgørelse sker inden for den samme ramme.

Aktindsigt i korrespondance og aftaler

Forsvarernes anmodning om aktindsigt i korrespondance og aftaler er som nævnt besvaret ved Statsadvokaten for Særlig Kriminalitets brev af 16. august 2024, hvori der er henvist til et brev af 14. august 2024 fra NSK. I brevet er forsvarerne meddelt afslag på deres aktindsigtsanmodning.

Højesteret finder – ligesom landsretten – at denne afgørelse må forstås sådan, at der ikke findes et sådant materiale om korrespondance og aftaler, som forsvarerne har anmodet om aktindsigt i. Der er ikke fremlagt oplysninger, som giver grundlag for ikke at lægge politiets og anklagemyndighedens oplysning herom til grund.

T1s, T2s og T3s påstand vedrørende deres forsvareres adgang til aktindsigt i korrespondance og aftaler tages herefter ikke til følge.

Aktindsigt i lydfiler

Som nævnt bestemte landsretten ved kendelse af 6. februar 2025, at anklagemyndigheden skulle fremlægge en redegørelse vedrørende lydfiler relateret til en episode i Rødovre Centrum, som ikke var udleveret til forsvarerne, til brug for landsrettens prøvelse efter retsplejeloens § 746, stk. 2. Landsretten anførte i den forbindelse, at redegørelsen ikke skulle indeholde en gennemgang af indholdet af eventuelt materiale, som ikke var udleveret til forsvarerne, og at den blotte oplysning i den foreliggende sag om, at der eksisterer materiale, som er undtaget fra forsvarernes aktindsigt, ikke ses at være i strid med de hensyn, der ligger til grund for retsplejeloens § 729 c.

Ved kendelse af 15. maj 2025 bestemte landsretten, at anklagemyndighedens redegørelse skulle udleveres til forsvarerne.

Efter retsplejeloens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., har forsvareren adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. Uenighed om, hvorvidt forsvareren har modtaget det materiale, som forsvareren har krav på efter § 729 a, stk. 3, 1. pkt., afgøres af retten, jf. retsplejeloens § 746, som endvidere fastsætter, at politiet skal redegøre for grundene til den afgørelse, der er truffet. Retten kan pålægge politiet over for retten at fremlægge det materiale, som tvisten angår. Af forarbejderne til § 746, stk. 2, fremgår, at politiets redegørelse gives til såvel retten som forsvareren.

Med retsplejelovens § 729 c er der indført en særlig ordning, hvorefter retten efter anmodning fra politiet kan bestemme, at reglen om forsvarerens ret til aktindsigt efter § 729 a fraviges, fordi dette er påkrævet af nærmere angivne grunde. Ordningen indebærer, at der, inden retten træffer afgørelse, beskikkes en særlig advokat, der kan varetage sigtedes eller tiltaltes interesser under behandlingen af spørgsmålet om undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt. Det fremgår af forarbejderne til § 729 c, at en forsvarer ikke har ret til at deltage i retsmøder, hvor spørgsmålet om undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt drøftes, eller at modtage en kopi af rettens kendelse om undtagelse af materiale. Af forarbejderne fremgår endvidere, at forsvareren heller ikke vil få besked om, at der er truffet afgørelse om begrænsning af vedkommendes ret til aktindsigt. I den forbindelse bemærkes det i forarbejderne, at bestemmelsen i § 746 ikke er anvendelig på spørgsmål om i henhold til retsplejelovens § 729 c at undtage materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt.

Højesteret finder på denne baggrund, at retten ikke ved afgørelse af en tvist i medfør af retsplejelovens § 746, jf. § 729 a, stk. 3, 1. pkt., kan pålægge politiet og anklagemyndigheden at redegøre for, om der er undtaget materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt i medfør af retsplejelovens § 729 c. Et sådant pålæg vil stride imod ordningen i § 729 c, da det vil indebære, at forsvareren gøres bekendt med, at der i medfør af § 729 c er truffet afgørelse om begrænsning af vedkommendes ret til aktindsigt.

Anklagemyndighedens påstand om, at landsretten ikke ved kendelsen af 6. februar 2025 burde have truffet afgørelse om, at anklagemyndigheden skulle fremlægge en redegørelse om lydfiler, der ikke var udleveret til forsvarerne efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., med oplysning om, hvorvidt der var undtaget materiale fra forsvarernes aktindsigt efter § 729 c, tages herefter til følge. Som en konsekvens heraf tages anklagemyndighedens påstand om, at landsretten ikke ved kendelse af 15. maj 2025 burde have truffet afgørelse om, at redegørelsen skulle udleveres til forsvarerne, endvidere til følge.

Thi bestemmes:

T1s, T2s og T3s påstand vedrørende deres forsvareres adgang til aktindsigt i korrespondance og aftaler tages ikke til følge.

Anklagemyndighedens påstand om, at landsretten ikke ved kendelser af 6. februar og 15. maj 2025 burde have truffet afgørelse om, at anklagemyndigheden skulle fremlægge en redegørelse om lydfiler, der ikke var udleveret til forsvarerne efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., med oplysning om, hvorvidt der var undtaget materiale fra forsvarernes aktindsigt efter § 729 c, og at redegørelsen skulle udleveres til forsvarerne, tages til følge.

Statskassen skal betale kæresagernes omkostninger for Højesteret.